

یادداشت

سرکوب دستمزدها

حسین راغفر

اقتصاددان

چالش سرکوب دستمزد فقط منحصر به امسال نیست، هر سال افزایش دستمزد کاملاً بی‌تناسب با نرخ تورم بوده است. بنابراین هر سال نیروی کار یک نوع عقب‌ماندگی نسبت به نرخ تورم در دستمزد خود دارد و یک انباشتی از فاصله بین حداقل معیشت و دستمزد به وجود آمده است و امسال هم به طور قطع به یقین همین‌طور خواهد شد. اتفاقی که در این مسأله پیش آمده منجر به مهاجرت بخش قابل توجه نیروی کار نیمه‌ماهر و ماهر شده است. دوم اینکه بهره‌وری نیروی کار به شدت کاهش پیدا کرده است و این موضوع حتی در مورد کارگران ساده نیز صدق می‌کند. این اتفاق از این جهت افتاده که این دستمزدی که پرداخت می‌شود به هیچ‌کارگران نیست، ضمن اینکه دولت اغلب کارفرمایان هم چشم‌خود را روی حداقل دستمزدهایی که تعیین می‌شود نیز بسته‌اند. یعنی همین عددی که تعیین می‌شود نیز در خیلی از جاها پرداخت نمی‌شود و نیروی کار به دلیل اجبار و نبودن ظرفیت‌ها و فرصت‌های شغلی در مقابل خود به این وضعیت چالش‌برانگیز تن می‌دهد و با دستمزدهای نازل‌تر از رقم مصوب، کار می‌کنند. این در حالی است که راه‌حل‌های منطقی برای کاهش این فاصله وجود دارد ولی از آنجا که بنا بر اصلاح این فاصله وجود ندارد اصلاً به سمت این راه‌حل‌ها نمی‌روند، یکی از این راه‌حل‌ها این است که فرزندان این نیروی کار بتوانند آموزش رایگان دریافت کنند و یاد هر حوزه خدمات بهداشت کارت‌هایی در اختیار آنها قرار بگیرد که بتوانند از خدمات بهداشتی رایگان بهره‌مند شوند. امروزه یک رقم قابل توجهی از هزینه‌های خانوارهای کارگری را همین موارد تشکیل می‌دهد و اگر دولت بتواند همین هزینه را برای این بخش از نیروی کار در کشور تأمین کند می‌تواند تا حدودی مشکلات خانوارها و این فاصله بین معیشت و دستمزد را تا حدی جبران کند. به دلیل این فاصله هم کارفرما قربانی است و هم نیروی کار، علت اصلی این ماجرا هم سیاست‌های دولت‌هاست که طی این ۲۵ سال گذشته افزایش نرخ ارز اصلی‌ترین محرک تورم در کشور بوده و چون اینها یک فرض غلط مبنی بر اینکه باید بازار را به دست بازار سپرد دارند (البته بازاری که وجود خارجی ندارد و فقط این یک بهانه است) این روند ادامه پیدا کرده است. از سوی دیگر دولت یکی از مخالفین افزایش دستمزد متناسب با نرخ تورم است و طبیعتاً مشکلات دیگری هم دارد. از جمله اینکه وقتی دستمزد به این نحو افزایش پیدا می‌کند هزینه‌های دیگر دولت هم افزایش پیدا می‌کند، از جمله همین حق بیمه آنها که باید پرداخت شود. نکته این است که به نظر من دولت این ظرفیت را دارد که بتواند این مشکل را تا حدود زیادی مرتفع کند، بالاخره ظرفیت‌های مالیاتی فعال نشده زیادی در کشور وجود دارد که از جمله آنها می‌توان به مالیات بر ثروت اشاره کرد که دولت اصلاً به سراغ اینها نرفته است، همچنین کم کردن هزینه‌های دولت و نظم‌بخشی به انضباط مالی خود دولت نیز می‌تواند راهگشا باشد. ما هر سال شاهد افزایش هزینه‌های متعددی در بودجه هستیم که اینها به‌طور سنتی اصلاً هیچ وقت در بودجه نبوده است و باید از طریق کمک‌های مردمی تأمین می‌شده است ولی متأسفانه هر سال ارقام این موارد بزرگ‌تر و به هزینه‌های دولت افزوده می‌شود و طبیعتاً است که شکاف بین منابع و مصارف دولت را بیشتر می‌کند ضمن اینکه همان‌طور که قبلاً گفته شد دولت از منابعی نظیر مالیات بر ثروت، دارایی و ارث که می‌تواند بخش قابل توجهی از منابع دولت را تأمین کند نیز استفاده نمی‌کند. متأسفانه در بودجه ۱۴۳۳ هم آنچه افزوده شده موجب افزایش هزینه‌های زندگی و تورم برای همین نیروی کار و مردم می‌شود و به همین دلیل هم عملاً این افزایش مالیات‌ها مستقیماً به افزایش قیمت‌ها منجر می‌شود. به نظر من افزایش حقوق و دستمزد برای سال آینده خیلی بیشتر از تورم امسال خواهد بود، اولاً این آمار که رسماً اعلام می‌کند آمار خیلی درستی نیست ولی صرف‌نظر از آن هم قطعاً افزایش پیدا خواهد کرد. یکی از مشکلات کنونی ما هزینه‌های بیرون از مرزهاست که مناقشات منطقه‌ای هم در این بین تأثیرگذار هستند و شاهد هستیم که پیرو داستان غزه قیمت ارز چگونه افزایش پیدا کرده است.

مرتضی افقه در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

قیمت ارز و نرخ تورم روند صعودی خواهد داشت

دولت در زمینه اقتصادی به مردم آدرس اشتباه می‌دهد

نشانه‌هایی مبنی بر تغییر در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی مشاهده نمی‌شود

آرمان ملی - احسان انصاری: آیا سال آینده از نظر اقتصادی برای مردم ایران سال سختی خواهد بود؟ این مهم‌ترین سوالی است که این روزها ذهن مردم ایران را درگیر کرده است. «آرمان ملی» برای پاسخ به این سوال با دکتر مرتضی افقه اقتصاددان گفت‌وگو کرده است. افقه معتقد است: «باید نشانه‌هایی مبنی بر تغییر و تحول در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی مشاهده شود که من این نشانه‌ها را نمی‌بینم. این احتمال وجود دارد که برخی مدیران با ساختارهای اداری و اجرایی آشنایی ندارند و به همین دلیل عنوان می‌کنند در شرایط تحریم نیز می‌توان وضعیت اقتصادی مردم و به خصوص افشار کم‌درآمد را تغییر داد. اگر مسئولان در میان مدت و بلندمدت برخی اصلاحات ساختاری و مدیریتی را بپذیرند این احتمال وجود دارد که شرایط اقتصادی کشور تغییر کند.» در ادامه حاصل این گفت‌وگو را می‌خوانید.

◀ در شرایط کنونی بسیاری از مردم به دنبال این سوال هستند که وضعیت اقتصادی و نوسان قیمت ارز در سال آینده وضعیت خوش بینانه‌ای دارد یا این احتمال وجود دارد که شرایط اقتصادی کشور بدتر شود؟
زنجیره‌ای از حوادث مختلف در اقتصاد ایران به صورت بحران نمایان می‌شوند که همگی برآمده از یک مشکل بنیادین است و آن اینکه اصل شایسته‌سازی و تخصص‌گرایی در اقتصاد ایران اجرا نمی‌شود. به نظر می‌رسد که ریشه مشکلات بازار سرمایه در ایران ناشی از فقدان سرمایه‌ریزی درست در اقتصاد است. دولت‌ها کاریس از دیگری می‌آیند و می‌روند، بدون اینکه برنامه و راهبرد مشخصی برای نظم و نظامات بازارها ارایه شده باشد. و گویا بیشتر از تخصص به حواشی توجه می‌شود و بیشتر از شایستگی به روابط خارج از محدوده. در چنین شرایطی است که اقتصاد را مجموعه‌ای از مشکلات در بر می‌گیرد که زبان آن به‌طور مشخص متوجه مردم می‌شود. سال‌هاست کارشناسان از ضرورت علم‌گرایی و تخصص‌محوری صحبت می‌کنند، اما همچنان افرادی به عنوان تصمیم‌ساز اقتصادی معرفی می‌شوند که نسبتاً با علم اقتصاد ندارند. افرادی در راس وزارتخانه‌های کلیدی حضور دارند که تجربه و تخصص لازم برای اداره این حوزه‌های سزوشناسان را ندارند. این گونه می‌شود که بازار ارز، بازار سکه، خودرو، مسکن و بازار سهام با نوسانات و رکود مستمر مواجه هستند و ظرفیت‌های کشور در اثر تصمیمات اشتباه اتلاف می‌شود. مردم این روزها می‌خواهند بدانند تا چه زمانی قرار است نشانه‌ای از ثبات در این اقتصاد نمایان شود.

◀ ارزیابی شما از رفتارشناسی دولت در این زمینه چیست؟ دولت چه برنامه‌ای برای اقتصاد کشور در سال آینده دارد؟ آیا آنچنان که رئیس‌جمهور عنوان کرد بخشی از گرانی‌ها را مردم در سال ۱۴۳۳ تجربه خواهند کرد؟
از نکات قابل توجه‌گفتارهای دولتی‌ها و رسانه‌های وابسته به آنها که با ذوق زدگی نیز بیان می‌شود، آن است که کاهش سهم نفت در بودجه سال آینده و افزایش درآمد‌های مالیاتی راکاهش وابستگی به درآمد‌های نفتی عنوان می‌کنند. این واقع‌آدرس غلط دادن به جامعه است. آنچه از ابتدای انقلاب جزو شعارها و آرزوها بود، کاهش وابستگی اقتصاد و معیشت و رفاه مردم به درآمد‌های نفتی بوده‌الزاماً بودجه دولت. اقتصاد کشور هنگامی به سمت استقلال از فروش و درآمد‌های نفتی حرکت می‌کند که بتواند کالاها و خدمات پیشرفته و پیچیده، ارزان و قابل رقابت با تولیدات جهانی و با اتکا بر علم و دانش نیروهای انسانی خود تولید کند تا بتواند با یافتن بازارهای

◀ در چنین شرایطی سال آینده نیز اقتصاد ایران وضعیت بی‌ثباتی را تجربه خواهد کرد؟
باید نشانه‌هایی مبنی بر تغییر و تحول در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی مشاهده شود که من این نشانه‌ها را نمی‌بینم. این احتمال وجود دارد که برخی مدیران با ساختارهای اداری و اجرایی آشنایی ندارند و به همین دلیل عنوان می‌کنند

◀ در چنین شرایطی سال آینده نیز اقتصاد ایران وضعیت بی‌ثباتی را تجربه خواهد کرد؟
باید نشانه‌هایی مبنی بر تغییر و تحول در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی مشاهده شود که من این نشانه‌ها را نمی‌بینم. این احتمال وجود دارد که برخی مدیران با ساختارهای اداری و اجرایی آشنایی ندارند و به همین دلیل عنوان می‌کنند

اینکه دولت به دنبال جایگزینی مالیات به جای فروش نفت است یک رویکرد مثبت و مطلوب است. با این وجود سوال اینجاست که آیا این افزایش مالیات خدمات دولت را به صورت کیفی و کمی بهبود می‌بخشد و یا خیر؟ اینکه بنده عنوان می‌کنم از نظر اقتصادی سال سختی در پیش داریم به معنای این است که سفره مردم تنگ‌تر می‌شود. دلیل این موضوع نیز این است که از یک طرف کم‌تر از نرخ تورم اعلام شده افزایش پیدا می‌کند. از سوی دیگر درآمد‌ها کمتر از نرخ تورم اعلام شده افزایش پیدا می‌کند. این وضعیت به معنای سخت‌تر شدن شرایط اقتصادی در سال آینده خواهد بود.

◀ در چنین شرایطی سال آینده نیز اقتصاد ایران وضعیت بی‌ثباتی را تجربه خواهد کرد؟
باید نشانه‌هایی مبنی بر تغییر و تحول در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی مشاهده شود که من این نشانه‌ها را نمی‌بینم. این احتمال وجود دارد که برخی مدیران با ساختارهای اداری و اجرایی آشنایی ندارند و به همین دلیل عنوان می‌کنند

بازتاب

واکنش‌ها به «کشتار آرد» ادامه دارد

با گذشت ۴ روز از کشتار فلسطینیان در صف دریافت کمک‌های بشردوستانه، واکنش‌های جهانی نسبت به این جنایت ادامه دارد. از یکسو وزارت خارجه برزیل با صدور بیانیه‌ای اعلام کرد که «ما خواستار برقراری فوری آتش‌بس هستیم. بشريت در بحر غرق‌نظامیان کوتاهی کرده و وقت آن فرارسیده است که از کشتار بیشتر جلوگیری کنیم.» در سوی دیگر آتلان پربوک، وزیر خارجه آلمان هم عنوان داشت که از گزارش‌ها در خصوص حمله رژیم صهیونیستی به ساکنان غزه که منظر دریافت کمک‌های بشردوستانه بودند، شوکه شده است و غیرنظامیان برای خود و اعضای خانواده‌هایشان کالای کمکی می‌خواستند و جان خود را از دست دادند. آفریقای جنوبی نیز اعلام کرد که کشتار فلسطینیانی که در صف دریافت کمک‌های بشردوستانه در غزه بودند به‌همراه نقض دستورات موقت دیوان دادگستری بین‌المللی در پرونده حقوقی است که رژیم اشغالگر را به ارتکاب کشتار جمعی در نوار غزه محکوم می‌کند. وزیر امور خارجه انگلیس کشتار مردم غزه هنگام دریافت کمک‌های بشردوستانه را رویدادی وحشتناک توصیف کرد و خواستار تحقیقات فوری در این زمینه شد. میکل دیاژ کانل، رئیس‌جمهور کوبا هم کشتار مردم فلسطین توسط رژیم صهیونیستی را «هلوکاست وحشتناک جدید» خواند و گفت هیچ چیزی نمی‌تواند نقض فاحش حقوق بشر در غزه و کرانه باختری را توجیه کند. اورژلوفون درلین، رئیس کمیسیون اروپا در این رابطه گفت که او «عمیقاً از تصاویر غزه ناراحت است» و افزود که «باید تمام تلاش ممکن برای بررسی آنچه رخ داده را انجام داد.» شارل میشل، رئیس شورای اروپا نیز در شبکه اجتماعی ایکس در پستی نوشت: «از کشتار غیرنظامیان بی‌گناه در غزه در حالی که ناامیدانه منتظر کمک‌های بشردوستانه بودیم، شوکه شده و جا خورده است.» امانوئل ماکرون، رئیس‌جمهوری فرانسه روز جمعه در پستی در شبکه اجتماعی ایکس «شدیدترین محکومیت» خود را از این تیراندازی‌ها ابراز کرد و خواستار حقیقت، عدالت و احترام به قوانین بین‌المللی شد. هم‌زمان رئیس کمیسیون اتحادیه آفریقا خواستار تحقیقات بین‌المللی در مورد تیراندازی حمله صهیونیست‌ها به کاروان امدادی در غزه است تا عوامل آن پاسخگوی اقدامات خود باشند. بر اساس بیانیه کمیسیون اتحادیه آفریقا، موسی فکی، رئیس این کمیسیون خواستار «آتش‌بس فوری و بی‌قید و شرط» در غزه شد. به نقل از لوموند، موسی فکی روز شنبه رژیم صهیونیستی را به ارتکاب قتل عام گسترده علیه فلسطینیان متهم کرد. پس از اینکه توزیع کمک‌های بشردوستانه میان فلسطینی‌ها، با تیراندازی سربازان رژیم صهیونیستی به یک فاجعه تبدیل شد، وی خواستار تحقیقات بین‌المللی شد. استفان سوزینه، وزیر خارجه فرانسه به شبکه فرانس اینتر گفت: «ما خواهان توضیح هستیم و باید یک تحقیق مستقل در این رابطه انجام شود تا مشخص شود چه اتفاقی افتاده است.»

جنایتی که رسانه‌ها هم بر آن اذعان دارند

علاوه بر واکنش چهره‌ها، مقامات، نهادها و سازمان‌های بین‌المللی در خصوص جنایت روز پنجشنبه رژیم صهیونیستی در خیابان الریشید، رسانه‌ها هم طی گزارش‌های خود به بررسی دقیق‌ترین موضوع پرداختند و اذعان دارند که یک کشتار غیر قابل توجیه روی داده است تا جایی که حتی یک رسانه عبری زبان مانند «هآرتس» روز جمعه گزارش داد: «توضیحات مقامات اسرائیلی درباره کشتار غیرنظامیان فلسطینی در میدان النابلسی در شمال نوار غزه که منظر دریافت کمک‌های غذایی بودند، قانع‌کننده نیست. اسرائیل ممکن است پس از این کشتار با فشارهای بین‌المللی بیشتری مواجه شود.» این روزنامه به نقل از منابع پزشکی و شاهدان عینی این حادثه، روایت ارتش اشغالگر اسرائیل را در این باره تکذیب کرد. ارتش رژیم صهیونیستی ادعا کرد بیشتر کشته‌شدگان در محل زیرگرفته شده و سربازان تنها به سمت تعدادی از آنها شلیک کردند (ارتش اشغالگر رژیم صهیونیستی مدعی است مردم به کامیون‌ها هجوم برده و در نتیجه ازحام ده‌ها نفر کشته شدند، اما شاهدان عینی این ادعا را تکذیب کردند. یک نشریه آمریکایی با بررسی تصاویر حمله اخیر به فلسطینیان در محل توزیع کمک‌های بشردوستانه، ادعای بی‌گناهی رژیم صهیونیستی در این واقعه را زیر سؤال برد. نیویورک تایمز درباره تصاویر منتشر شده نوشت: بریده‌های تصاویر پیهیادی که مقامات منتشر کرده‌اند ابهام‌پیرامون این واقعه را بیشتر کرده است؛ واقعه‌ای که به کشته شدن شمار زیادی از شهروندان غزه منجر شده است. در بخشی از این تصاویر می‌بینیم که فلسطینیان حاضر در صحنه ناگهان و با سرعت شروع به دویدن به هر سو کرده و به دنبال پناهگاه می‌گریزند. ارتش رژیم صهیونیستی مدعی است این تصویر نشان دهنده لحظه‌ای است که فلسطینیان زیر دست‌و‌پای هموطنان خود آسیب دیده‌اند. اما در گزارش نیویورک تایمز آمده است: «کیفیت پایین و مدت زمان کوتاه این تصاویر اجازه تأیید این ادعاها را نمی‌دهد.» از سوی دیگر، تصاویری که خبرنگار الجزیره از این واقعه منتشر کرده نشان می‌دهد هنگام پخش کمک‌های بشردوستانه میان ساکنان غزه، ناگهان صدای تیراندازی به گوش رسیده و گلوله‌های منور آسمان را روشن می‌کند؛ مهماتی که نظامیان از آن برای افزایش دقت هدف‌گیری خود در شب استفاده می‌کنند. نیویورک تایمز با بررسی این تصویر نوشته است: منبع شلیک‌ها در تصویر مشخص نیست، اما از مسیر آن پیداست که از سوی خودروهای نظامی اسرائیلی شلیک شده که در فاصله چندصدمتری مستقر هستند.

حسین کنعانی مقدم:

احتمال کنار گذاشتن قالیباف از ریاست وجود دارد

یک فعال سیاسی اصولگرا، درباره ریاست آینده مجلس اظهار داشت: به نظر من قالیباف، آقانهانی و حاجی‌بابایی روسای احتمالی مجلس آینده هستند. این سه نفر سابقه طولانی داشته‌اند و در چندین نوبت در بخش‌های مهم مجلس حضور داشته‌اند و در لیست‌های مهم نیز نامشان دیده می‌شد. البته بستگی دارد لیست قالیباف در سراسر کشور چقدر کرسی به دست

آورد و از این تعداد نماینده فعلی چه میزان از طرفداران قالیباف هستند. حسین کنعانی مقدم در ادامه در رابطه با ایجاد چالش میان تیم قالیباف و پایداری در این دوره از مجلس بیان کرد: تیم پایداری در این مجلس تکمیل‌تر شد و مجلس فعلی مجلس سوپرانقلابی‌هایی است که به پایداری نزدیک هستند. احتمال کنارگذاشتن قالیباف با این ترکیب وجود دارد؛ کسانی که